

در حاشیه نقد ادبی

(مجموعه مقالات)

ویراست دوم

نویسنده: مهناز رضایی (لاچین)

سرشناسنامه	: رضایی، مهناز، ۱۳۴۵ -
عنوان و نام پدیدآور	: در حاشیه نقد ادبی: (مجموعه مقالات)/نویسنده مهناز رضایی (لاچین):
مشخصات نشر	: مشهد: طنین قلم، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۱۲۸ ص
شابک	: 978-600-8760-65-8
وضع فهرست نویسی	: فیا
وضع تصحیف	: نقد ادبی
وضع کنگره	: PNA۱/۶۴۱۳۹۷
رده بندی دی.سی	: ۸۰۱/۹۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۴۴۸۶۱۰

در خاشاک خدا ادبی (مجموعه مقالات)

نویسنده: همنار ضایع (لاچین)

انتشارات: طنین تانم

صفحه آرا: معصومه برک

ویراستار: خلیل حسینی عمار

طراح جلد: پریچهره رضایی

نوبت چاپ: چاپ اول، ۱۳۹۷

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۷۶۰-۶۵-۸

قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

پست الکترونیکی: taninhalam@yahoo.com

شماره تماس: ۰۹۱۵۱۰۹۴۶۹۵

فروشگاه خرید اینترنتی کتاب: www.ketab.ir

فهرست مطالب

۱۱	آیا متن آینه روان مؤلف است؟
۲۱	ابهام و نوشتار نیمه
۳۱	ادبیات مدرن در سبک جمعه
۴۵	اعداد و اشکال در رودکی و منابخرشی
۵۹	بینامتنیت و مجمع جزای متون
۷۱	تأویل و نگرش هرمنوتیک
۸۱	چگونه یک متن ادبی خواندنی شود؟
۹۱	داستان - فیلم
۱۰۵	نقش استعاره زبان در متون نوشتاری
۱۱۹	هرمنوتیک و تداخل مرزهای ثنویت

کتاب حاضر مشتمل بر ده مقاله است که پیش‌تر در ماهنامه ادبی چوک نشر گردیده است.

انگیزه نگارش این مقالات، تأمل و دعوت به تأمل درباره موضوعاتی می‌شود که به احتمال در ذهن داستان‌نویسان و علاقمندان به نقد ادبی، مطرح می‌گردد. ترتیب و چینش مقالات با اسب حروف الفبا است. خواننده مختار خواهد بود بنا بر نیاز و میل خود، مقاله یا مقاله‌ای را برای مطالعه انتخاب کند. اکنون برای آشنایی با محتوای مقالات زیر عنوان هر مقاله، بخش کوتاهی از آن خواهد آمد:

– آیا متن آینه روان مؤلف است؟

متون ادبی و آثار هنری همواره بهانه بر روی‌های روانکاوانه بوده‌اند. در این رویکرد، متن پلی برای رسیدن به مؤلف فرض می‌شود، چیزی در حد ته سیگاری در صحنه جرم؛ همچون اثری به جا مانده از وجوهی غایب و امری سپری شده. بدین ترتیب جایگاه متن در حد یک وسیله نمایشی بی‌جان پایین آورده می‌شود در حالی که متن به واسطه زبان استعاری، حاضر و در جریان است و خود موجودیتی کامل. در مواجهه با زبان معنا گریز، فریبکار و پنهان‌ساز، مخاطب، منتقد و حتی خود مؤلف، بازی خوردگان زبان متن محسوب می‌شوند.

– ابهام و نوشتار سپید

"داستان" نه تصویری کامل که گسست و پیوستی از هاشورها، سایه روشن‌ها و نقطه‌چین‌هاست که در بافت آن، اسامی، حالات و وضعیت‌ها درهم باز نموده می‌شوند. این پدیده زائیده خیال، شیوه‌های فرعی سخن را به کار می‌گیرد تا ارتباطی از نوع ادبی - هنری برقرار سازد. مخاطب چنین سخنی، شکلی از ارتباط واژگانی را تجربه می‌کند که پنهان‌کار و رازآمیز است. ساخت‌های مجازی متن، "ابهام" و "ابهام" ایجاد می‌کنند و بدان چند معنایی را به وجود می‌آورند.

– ادبیت متن، در مسیر ترجمه

به طور کلی، در ادبیت متن، رانشی را می‌توان به ترجمه‌های شخصی مانند کرد. "وینفرد نووتنی" به گسترش زبان در بروز ادبی آن توجه می‌دهد. این گسترش حاصل فردیت مؤلف، پنداره و خیال‌پروری اوست. متن را نمی‌توان به اتکای لغتنامه وادادناوی، ترجمه کرد.

– اعداد و اشکال در روند معنا بخشی

درک دوگانگی و تفاوت، نگرش قیاسی را موجب گردیده و در پی آن، تشخیص اشتراکات و تمایزها و ... دید تأویلی را پایه نهاده است.

– بینامتنیت و مجمع الجزایر متون

پیش‌متن‌ها، متون والد و پنهانی هستند که متن حاضر، سبب آن است. نظر بینامتنیت مورد بررسی قرار می‌گیرد و وابسته آنهاست. چرا که صورت‌بندی‌ها و مضامین متون در هم تکرار می‌شوند و یا از دل هم می‌جوشند و به گونه‌ای مستقل، منفرد و بی‌مقدمه ظاهر نمی‌گردند.

– تأویل و نگرش هرمنوتیک

به راستی چگونه باید با معنای نوشتار، روبرو شد؟ آیا متون داستانی (به طور اخص)، معصومانه حامل معنایی هستند که باید به مخاطب تحویل شود؟ آیا معنا انحصاری است؟

– چگونه یک متن ادبی خوانده می‌شود؟

عمل خواندن به معنی رخداده پدیده‌ای جبری نیست، چرا که روند فکر، تخیل و تأثیرپذیری، همواره به کمک نوعی جایگزین‌سازی علی – معلولی پیش می‌رود. در این جایگزینی، نقش فردی برجسته است.

– داستان – فیلم

این نوشتار، شامل است دربارهٔ امکانات و میزان نزدیکی فیلم و داستان، در حالی که واژه آخری داستان، واژه است و فیلم ساخته شده از نماها.

– نقش استعاری زبان در متون نوشتاری

کاربرد صنایع بلاغی بر ارزش زیبایی ساختن متن می‌افزاید. دیربایی معنا وقتی به اوج می‌رسد که متون ادبی از ساخت‌های آمیخته (ترکیبی) برخوردار می‌شوند.

– هرمنوتیک و تداخل مرزهای ثنویت

مسند مجزا و برتر انسان تبیین‌گر و بی‌اعتنا بر حضور و بازتاب چیزها، جهان را مجموعهٔ ناشناخته‌های واجد خواص محسوس و چیزها را مقوله‌های بیانگر می‌داند، از آن‌رو آگاهی، از جایگاه استقرار کمال و خرد و آگاهی سوزۀ معیار، بر چیزها که در سایه مانده‌اند، می‌تابد تا تمامیت

خویش را به گونه‌ای محسوس ابراز دارند.

امید است خواندن این کتاب سؤالات جدیدی در ذهن شما دوستدار ادبیات
ایجاد کند.

با احترام

مهناز رضایی (لاچین)

آبان ۱۳۹۷

www.ketab.ir